

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com. ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 12, 2019 | 27.12.2019 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.12.9](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.12.9)

УДК 657

*А. П. Макаренко,
д. е. н., професор кафедри обліку, аналізу оподаткування та аудиту,
Інженерний інститут ЗНУ, м. Запоріжжя
ORCID: 0000-0002-9576-928X
О. О. Курсон,
магістрант кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
Інженерний інститут ЗНУ, м. Запоріжжя
ORCID: 0000-0002-1590-6679*

УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*A. Makarenko
Doctor of Economics, professor of Accounting and Auditing
Department of Engineering Institute of Zaporizhzhya National University
O. Kurson
master of Engineering Institute of Zaporizhzhya National University*

IMPROVEMENT OF AUDIT OF FIXED ASSETS

Основні засоби займають вагоме місце в господарській діяльності підприємства, їх частка дозволяє оцінити рівень забезпеченості необхідними умовами для здійснення фінансової діяльності суб'єктом господарювання. Успішне вирішення завдань управління основними засобами та обґрунтування інвестиційної політики в їх частині вимагає ефективного обліку, аналізу та різнобічного використання інформації, яка надається. Надзвичайної актуальності управління основними засобами набуває у зв'язку з широким розповсюдженням застосування прикладних програм з обліку, аналізу, аудиту, корпоративного управління тощо. Підвищення ефективності використання основних засобів підприємств є одним з основних питань у наш час. Від вирішення цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку.

Метою аудиту основних засобів є підтвердження інформації щодо повноти відображення початкових даних в регістрах обліку, достовірності даних щодо наявності та руху основних засобів, законності та правильності ведення в обліку цих активів, а також встановлення дотримання підприємством вимог чинного законодавства.

Завданнями аудиту основних засобів є встановлення правильності документального оформлення і своєчасного відображення в обліку операцій з основними засобами, їх надходження, внутрішнє переміщення і вибуття; перевірка правильності розрахунку, своєчасного відображення зносу основних засобів; перевірка доцільності проведення ремонту основних засобів, контроль за витратами на капітальний ремонт, за правильністю їх відображення; перевірка правильності відображення в обліку фінансових результатів від вибуття (в т.ч. ліквідації) основних засобів; контроль за збереженням

основних засобів; підтвердження законності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з основними засобами; встановлення своєчасності і правильності списання недоамортизованої частини основних засобів на фінансові результати.

У роботі наведені пропозиції щодо удосконалення аудиту основних засобів. Розроблені та запропоновані: внутрішній стандарт аудиту основних засобів, тест внутрішнього контролю амортизації основних засобів, вдосконалений план та програма аудиту основних засобів, робочий документ аудитора з перевірки фактичної наявності основних засобів.

Дані пропозиції зможуть вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити фінансову безпеку підприємств.

Fixed assets play an important role in the economic activity of the enterprise, their share allows you to assess the level of availability of the necessary conditions for the financial activities of the entity. Successful resolution of fixed asset management tasks and substantiation of investment policy in their part requires efficient accounting, analysis and versatile use of the information provided. The management of fixed assets is of great relevance due to the widespread use of accounting, analysis, auditing, corporate governance applications and more. Improving the efficiency of the use of fixed assets of enterprises is one of the main issues during the transition to market relations. The financial condition of the enterprise, the competitiveness of its products on the market depends on the solution of this problem.

The purpose of the audit of fixed assets is to confirm the information on the completeness of displaying initial data in the accounting registers, the accuracy of data on the availability and movement of fixed assets, the legality and correctness of accounting for these assets, as well as to establish compliance with the requirements of applicable law.

Tasks of the audit of fixed assets: establishment of correct documentation and timely recording in accounting of transactions with fixed assets, their receipt, internal movement and disposal; checking the correctness of the calculation, timely display of depreciation of fixed assets; check of expediency of carrying out repair of fixed assets, control over expenses for capital repairs, on correctness of their reflection; verification of correctness in accounting for financial results from disposal (including liquidation) of fixed assets; control over the conservation of fixed assets; confirmation of the legality and correctness of accounting of fixed assets transactions in the accounts; establishment of timeliness and correctness of write-off of the depreciated part of fixed assets for financial results.

This paper provides suggestions for improving the audit of fixed assets. Developed and proposed: an internal standard of fixed assets audit, an internal asset depreciation test, an improved plan and program for the audit of fixed assets, an auditor's working document to verify the actual availability of fixed assets.

These proposals will be able to identify violations in time, conduct quality audits and improve the financial security of enterprises.

Ключові слова: аудит; основні засоби; внутрішній стандарт; внутрішній контроль; план аудиту; програма аудиту; робочий документ аудитора.

Key words: audit; fixed assets; internal standard; internal control; audit plan; audit program; working auditor document.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Основні засоби є однією з найважливіших складових активів підприємства. Проте іноді через їх велику кількість та регулярний кругообіг «надходження-вибуття» підприємство може неякісно вести їх облік. Тому дуже важливо, щоб при аудиторській перевірці основні засоби були досліджені відповідним чином, щоб уникати типових помилок та удосконалити їх облік на підприємстві.

Кожен аудитор сам розробляє концепцію перевірки обліку основних засобів на підприємстві, для цього він розробляє власні типові форми для спрощення перевірки та доступності розуміння, покращення цих форм значно зменшить час перевірки аудиторами та інформація до замовника буде надходити у більш доступній формі.

Правильно відображена інформація щодо обліку основних засобів та вірні суми у фінансовій звітності здатні покращити фінансові показники підприємства та його стан в цілому.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Протягом останніх років вагомий внесок у розвиток теоретичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку та аудиту зробили такі вітчизняні вчені, як Бутинець Ф.Ф. [1], Макаренко А.П. [6-10], Меліхова Т.О. [10-17], Гамова О.В. [2-3], Гуцаленко Л.В. [4] та інші. Однак удосконалення аудиту основних засобів досі розкрито не в повній мірі, що дає поштовх для його подальшого дослідження задля покращення фінансових показників підприємства.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є удосконалення програми аудиту основних засобів з подальшим підвищенням ефективності діяльності підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Згідно з положенням (стандартом) бухгалтерського обліку, (далі П(С)БО 7), Основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких складає понад один рік (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [18].

Основні засоби – це матеріальні активи, які забезпечують діяльність підприємства для задоволення його господарських потреб, використовуються більше року та поступово протягом терміну своєї експлуатації втрачають моральні та фізичні якості.

Аудит – це незалежна перевірка даних бухгалтерського обліку підприємств і організацій уповноваженими на те особами з метою підтвердження її правильності та достовірності [20, с. 202].

Аудит основних засобів є важливою складовою перевірки обліку основних засобів, тому своєчасне виявлення помилок дозволить підприємству уникнути фінансових втрат у майбутньому.

Метою аудиту основних засобів є їх досконала перевірка на підприємстві, правильне оформлення у первинних документах та виявлення типових помилок для подальшого їх усунення, з метою удосконалення обліку основних засобів.

Основними завданнями аудиту основних засобів є:

- 1) Перевірка правильності документального оформлення основних засобів як у паперовому вигляді, так і електронний документообіг;
- 2) Перевірка правильності відображення основних засобів в обліку, контроль за їх надходженням, внутрішнім переміщенням, реалізацією та списанням;
- 3) Перевірка правильності розрахунку та нарахування амортизації (зносу) основних засобів;
- 4) Перевірка доцільності проведення ремонту основних засобів, контроль списання основних засобів, які не підлягають ремонту;
- 5) Перевірка дотримання підприємством чинного законодавства, яке регулює облік операцій з основними засобами;
- 6) Перевірка правильності відображення фінансових результатів з обліку основних засобів у звітності підприємства за обраним періодом.
- 7) Перевірка правильності ведення та заповнення журналів, які були створені підприємством для отримання додаткової інформації про основні засоби.

Джерелами інформації для аудиту основних засобів є:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід);
- Облікові реєстри основних засобів (Головна книга, Журнал № 4 при журнальній формі обліку);
- Первинні документи з обліку основних засобів: інвентарні картки, акти приймання-передачі, введення в експлуатацію, ліквідації, відомості індексації балансової вартості основних засобів. [5]

Доцільно запропонувати для удосконалення аудиту основних засобів підприємству розробити графік документообігу з обліку основних засобів, який наведений в таблиці 1 та у якому зазначити кількість примірників кожного документа, які необхідні для оформлення тієї чи іншої господарської операції; осіб, відповідальних за кожний вид робіт та терміни їх виконання. Графіки, розроблені для кожного документа, та графіки роботи бухгалтера з обліку основних засобів деталізують, конкретизують графік і разом з ним визначають оптимальний склад виконавців і підрозділів, задіяних у створенні кожного документа. Такий підхід до організації документообігу сприятиме зростанню ефективності облікової роботи.

Велику проблему становить саме документація аудитора, оскільки вона може бути неоднозначно

зрозумілою для різних спеціалістів-аудиторів. Саме тому, в рамках вдосконалення аудиту, аудитор має взяти за орієнтир те, що робочою документацією буде користуватися, наприклад, інший аудитор, котрий має інший досвід роботи в галузі аудиту. Переглянувши цю документацію, інший аудитор зміг би зрозуміти основний зміст проведеної перевірки та прийнятих рішень за її результатами без визначення окремих деталей процедур перевірки. Тобто робоча аудиторська документація повинна бути зрозумілою для інших користувачів цього виду документів. Багато проблем аудиту операцій з основними засобами підприємства виникають передусім через недосконалість системи їх обліку.

Тому для удосконалення аудиту основних засобів можна використовувати наступний тест внутрішнього контролю основних засобів, який наведений у таблиці 2.

Таблиця 1.
Розроблений графік документообігу для удосконалення аудиторської перевірки основних засобів

Назва документа	Складання і передача документа		Оперативна служба, яка використовує або обробляє документ		Надходження документа до бухгалтерської служби, його обробка та узагальнення даних		
	відповідальний за своєчасне та якісне складання і передачу документа	строки передачі первинного документа, на обробку і використання даних	служба, що прийняла документ	кому і коли передається документ	час приймання документа	обробка документа і узагальнення його даних	кому і в які строки передається документ
1	2	3	4	5	6	7	8
Рахунок постачальника на оплату за основні засоби	Зав. відділом матеріального постачання	В день отримання	Відділ матеріально-технічного постачання	Бух. службі	Щодня до 16.00	Оплата або підготовка відмови від оплати	На другий день після отримання матеріалів завідуючому складом
ОЗ-1 «Акт приймання-передачі основних засобів»	Комірник на час надходження основних засобів	В день отримання	Відділ матеріально-технічного постачання	Бух. службі кожного 5- го, 9- го, 13- го числа	Щодня до 17.00	Контроль за змістом, визначенням цін	Бухгалтеру по обліку основних засобів не пізніше другого дня після отримання
ОЗ-1 «Акт внутрішнього переміщення основних засобів», Вимога на відпуск, внутрішнє переміщення основних засобів	Комірник при передачі основних засобів матеріально-відповідальній особі	В день отримання	Відділ матеріально-технічного постачання	Бух. службі не пізніше другого дня після отримання	Щодня до 17.00	Запис до облікових регістрів	Поточний архів кожного 6-го числа

Таблиця 2.
Тест внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві

№	Зміст тесту	Варіант відповіді			Повна відповідь аудитора
		Так	Ні	Дані відсутні	
1	2	3	4	5	6
1	Підприємство веде звичайну діяльність?				
2	Чи використовується для автоматизації бухгалтерського обліку основних засобів комп'ютерна програма?				
3	Чи є на підприємстві відповідальний за ведення обліку основних засобів?				
4	Чи за кожним працівником закріплені основні засоби?				
5	Наявність та склад на підприємстві інвентаризаційної комісії?				
6	Чи проводилась аудиторська перевірка у цьому році?				
7	Чи були виявлені аудиторами порушення?				
8	Чи правильно і своєчасно відображається інформація про первісну вартість об'єкта основних засобів?				
9	Чи правильно формуються амортизаційні групи?				
10	Яким методом підприємство нараховує амортизацію основних засобів на підприємстві?				
11	Чи правильно застосовуються методи нарахування амортизації?				
12	Чи правильно розраховані суми амортизації?				
13	Чи вірно суми амортизації відображені в обліку?				
14	Чи правильно застосовуються форми первинної облікової документації для відображення: - ремонтних робіт; - модернізації, реконструкції основних засобів				

Продовження табл. 2.

1	2	3	4	5	6
15	Чи своєчасно проводиться інвентаризація основних засобів?				
16	Чи проводиться на підприємстві переоцінка основних засобів?				
17	Чи ліквідуються основні засоби на підприємстві? Яка періодичність їх списання?				
18	Чи правильно в обліку відображена інформація про списання основних засобів?				

Впровадження даного тесту внутрішнього контролю дозволить отримати первинну інформацію про облік основних засобів на підприємстві, яка має враховуватися при визначенні етапів, програми, процедур проведення аудиту основних засобів на ньому. Тому можна рекомендувати використовувати такий план аудиту основних засобів, представлений в таблиці 3.

Таблиця 3.
Удосконалений план аудиту основних засобів

№	Найменування робіт	Термін виконання	Виконавець	Тривалість днів	Процедури	Дані для аудиту
1	2	3	4	5	6	7
1	Підготовчий етап				Ознайомлення, дослідження, вивчення документів	Ксерокопії основних документів (накладні, Ф №ОЗ-1, акти вибуття)
2	Основний етап				Вибіркова перевірка	Ксерокопії основних документів (накладні, Ф №ОЗ-1, акти вибуття)
3	Заключний етап				Формування висновків	Аудиторський висновок, звіт (за замовленням), рекомендації

Удосконалення методики проведення аудиту основних засобів на підприємствах відіграє важливу роль у функціонуванні підприємств та формуванні звітності для внутрішніх і зовнішніх користувачів. Це в подальшому викликає необхідність у дослідженні функціонування системи аудиту на підприємствах відповідно до міжнародних стандартів. Надання оцінки функціонування системи аудиту дасть змогу визначитися в доцільності впровадження такої служби. Удосконалена програма аудиту основних засобів, яка наведена в таблиці 4 значно заощадить час аудиторів та покращить перевірку підприємств.

Таблиця 4.
Удосконалена програма аудиту основних засобів

№	Перелік процедур	Період	Виконавець	Назва робочих документів аудитора	Висновок	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
1	Вивчення: - облікової політики; - сфер діяльності підприємства; - структура управління, склад бухгалтерії, наявність бухгалтера з обліку основних засобів			Наказ про облікову політику, графік документообігу щодо обліку основних засобів, посадові інструкції, інше	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
2	Перевірка документального оформлення операцій з основними засобами			Всі первинні документи з обліку основних засобів (видаткова накладна, акт приймання-передачі основних засобів (форма №ОЗ-1), акт на списання	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів

				основних засобів (форма №ОЗ-3))		
3	Перевірка правильності надходження основних засобів (робочий док. наведений в табл. 7)			Всі первинні документи з обліку основних засобів, договори з матеріально відповідальними особами	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
4	Перевірка правильності оцінки та переоцінки основних засобів			Регістри аналітичного обліку основних засобів (інвентарна картка обліку основних засобів)	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
5	Перевірка правильності відображення основних засобів в обліку			Всі первинні документи з обліку основних засобів	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів

Продовження таблиці 4.

1	2	3	4	5	6	7
6	Перевірка фактичної наявності основних засобів (робочий док. наведений в табл. 5)			Інвентарний список основних засобів, дані останньої інвентаризації	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
7	Перевірка правильності відображення й оформлення операцій з: - руху основних засобів; - ремонту основних засобів; - модернізації основних засобів; - реконструкції основних засобів			Інвентарна картка обліку, акт приймання-передачі відремонтованих основних засобів, договори, акт виконаних робіт	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
8	Аудит правильності відображення вибуття основних засобів (робочий док. наведений в табл. 7)			Наказ, акт списання, картка обліку руху основних засобів	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
9	Перевірка нарахування та списання амортизаційних відрахувань основних засобів (робочий док. наведений в табл. 6 та 8)			Оборотно-сальдова відомість по рах. 13, відомість нарахування амортизації, розрахунки бухгалтерії	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
10	Інвентаризація основних засобів, перевірка наказу про інвентаризаційну комісію, договорів з відповідальними особами			Акт про інвентаризацію, наказ про інвентаризаційну комісію, інші первинні документи	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
11	Перевірка даних синтетичного та аналітичного обліку основних засобів			Дані ІС щодо основних засобів	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
12	Групування результатів аудиту та формування аудиторського висновку			Всі робочі документи аудитора, зібрані дані	Наявність або відсутність порушень	Ксерокопії основних документів
13	Надання рекомендацій з покращення обліку					

Кожен аудитор для якісної роботи розроблює свій робочий документ, тому для перевірки фактичної наявності основних засобів на підприємстві можна ввести наступний розроблений робочий документ (табл. 5).

Таблиця 5.

Робочий документ аудитора з перевірки фактичної наявності основних засобів

Назва основного засобу	Дані обліку підприємства			Дані аудиту			Відхилення	
	Місце зберігання	Інвентарний номер	Залишкова вартість	Фактична наявність/ відсутність, +/-	Відповідальна особа	Залишкова вартість	Дані п-ва	Дані аудиту
Разом:								
Дані фінансової звітності								

Використання запропонованого робочого документу дозволить аудитору отримувати максимальний обсяг інформації щодо фактичної наявності основних засобів, відповідальних осіб, за якими вони закріплені.

Перевірку амортизаційних відрахувань повинен проводити кожен аудитор незалежно від методу нарахування амортизації на підприємстві. Тому робочий документ повинен містити усю інформацію для необхідної перевірки амортизації основних засобів. (табл. 6).

Таблиця 6.

Робочий документ аудитора з перевірки нарахування амортизації основного засобу

№	Назва ОЗ	Первісна вартість на дату надходження	Застосований метод нарахування амортизації	Відображення в обліку			За даними аудиту даними аудиту			Відхилення		
				Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Завдяки цьому робочому документу аудитор зможе зрозуміти правильно на підприємстві нараховується амортизація чи є деякі погрішності, які потрібно виправляти.

Найчастіше основний засіб оприбутковується через видаткові накладні. Проте введення в експлуатацію може відбутися і цією ж датою і набагато пізніше, в залежності для чого купувався основний засіб. Тоді як списання повинно відбуватися по факту морального або фізичного зношення, інформація про це повинна своєчасно надходити до бухгалтерії, щоб на основний засіб, який вже не в працюючому стані, не продовжувала нараховуватися амортизація. Для цього аудитору буде доцільно скласти робочий документ своєчасного надходження/списання основного засобу. (табл. 7).

Таблиця 7.

Робочий документ аудитора своєчасного оприбуткування (списання) основних засобів

№	Дані первинного документу				Відображено в обліку			Відхилення		Примітки аудитора
	№ док.	Дата	Назва	Сума, грн	№ рядка	Регістр обліку	Сума, грн	Сума первинного док.	Сума в обліку	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

За цим робочим документом аудитори зможуть надати бухгалтерам достовірну інформацію по правильності обліку надходженню і списанню основних засобів.

Найпоширеніший метод нарахування амортизації – це прямолінійний, тому можна запропонувати робочий документ розрахунку амортизації прямолінійним методом (табл. 8).

Таблиця 8.

Робочий документ аудитора розрахунку амортизації прямолінійним методом

№	Назва об'єкту основних засобів	Розрахунок річної суми амортизації				Сума зносу з початку експлуатації об'єкта, грн.		Балансова вартість об'єкта (гр.3 - гр.5), грн.	
		Амортизована вартість, грн.	Очікуваний строк корисної експлуатації, роки	Річна сума амортизації (гр.3 / гр.4), грн.		За даними п-ва	За даними аудита	За даними п-ва	За даними аудита
				За даними п-ва	За даними аудита				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Проаналізувавши цей робочий документ аудитор швидко знайде невідповідності між розрахунком амортизації у бухгалтерському обліку та аудиторською перевіркою. Відхилення, які пов'язані з невірним встановленням строків експлуатації можуть призвести до викривлення результатів операційної діяльності підприємства, тому вони є суттєвими.

ВИСНОВКИ

Забезпечення підприємства основними засобами є важливою складовою для здійснення його господарської діяльності. Перевагою основних засобів є тривалий час їх використання, протягом якого

відбувається моральне та фізичне зношення.

Удосконалення програми проведення аудиту основних засобів на підприємствах відіграє важливу роль у функціонуванні підприємств та формуванні звітності для внутрішніх і зовнішніх користувачів. Допущення будь-яких помилок в обліку основних засобів може призвести до викривлення результатів фінансової звітності у майбутньому. Тому для підприємств є позитивною практикою замовлення аудиторської перевірки.

Запропонований графік документообігу для удосконалення аудиторської перевірки основних засобів, розроблений тест внутрішнього контролю амортизації основних засобів, наведений удосконалений план та програма аудиту основних засобів. Усе це дозволить аудиторів надавати підприємству більш якісну інформацію, яку воно зможе використовувати для удосконалення обліку основних засобів.

Таким чином, запропоновані нововведення із удосконалення аудиту основних засобів на підприємстві повинні призвести до поліпшення перевірки основних засобів і роботи бухгалтерії в цілому.

Література.

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студ. вузів спец. «Облік і аудит»// Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: «Рута», 2005. – с. 512
2. Гамова О. В. Пропозиції щодо вдосконалення аудиту основних засобів на промисловому підприємстві / О. В. Гамова, І. А. Козачок, А. В. Майна// Економічна наука. – 2019. – № 2. – с.79-86
3. Гамова О. В. Формування системи обліку та аудит стану та руху основних засобів на підприємстві / О.В. Гамова, І.А. Козачок, О.С. Марченко // Ефективна економіка. – 2018. – №1. — URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6058>
4. Гуцаленко Л.В. Організація обліку та аудиту основних засобів / Л.В. Гуцаленко, А.С. Гловюк, І.В. Ковальчук // Економіка і суспільство. – 2017 – №8 – с. 741-747
5. Давидов Г. М. Аудит: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Г. М. Давидов — К.: Знання, 2001. — с. 140-155
6. Макаренко А.П. Аудит: навч.метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — с. 184
7. Макаренко А.П. Звітність підприємства: навчально-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Ю.В. Подмешальська; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2016. — с. 194
8. Макаренко А.П. Організація і методика аудиту: навч.метод. посібник. / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — с. 124
9. Макаренко А.П. Удосконалення методичних підходів щодо проведення аудиту фінансових результатів підприємства / А.П. Макаренко, Д.С. Кабанен // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. — Вип. 1 (8). — Т. 2. — Полтава: ПДАА. — 2014. — с. 88—95.
10. Макаренко А.П. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник/ А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Ю.В. Подмешальська, Н.С. Чакалова. – Запоріжжя: ЗДІА, 2018. - 602 с.
11. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Н.С. Ніколаєнко // Економіка та держава. — 2017. — № 1. — с. 51—55.
12. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві / Т.О. Меліхова, О. Буркова // Економічний аналіз. — 2012. — Вип. 11. — Ч. 4. — с. 257—264.
13. Меліхова Т.О. Удосконалення методики проведення фінансового аналізу згідно з національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку / Т.О. Меліхова, О.В. Гамова / / Матер. Міжнар. наук.практ. конф. «Україна-Польща: діалог культур в контексті євроінтеграції», 25—27 вересня 2014 р.: збір. матер. — Запоріжжя: ЗДІА. Т. I, 2014. — с. 219-221.
14. Меліхова Т.О. Концептуальні основи аналізу амортизації основних засобів для підвищення ефективності діяльності підприємства / Т.О. Меліхова, Л.С. Гречана // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2013. – Вип. 1 (6) – с. 215-225.
15. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту надходження основних засобів для підвищення рівня фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Ю. М. Герасименко // Науково-практичний журнал Агросвіт – 2018. – № 24. – С. 46-53
16. Меліхова Т.О. Удосконалення документального забезпечення аудиту розрахунків з підзвітними особами з метою якісного проведення перевірки / Т.О. Меліхова, К.О. Новосьолова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2012. – Вип. 36. – С. 108-116.
17. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту витрат на виробництво для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, В.В. Височина. // Економіка та держава, 2018. – № 1. – С. 69–75.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
19. Теорія і практика документування в обліку і аудиті. Ч. 2: навч.метод. посібник / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, Л.В. Таратута, Т.О. Меліхова, Л.А. Птіцина; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2011. — с. 127
20. Шуліка Ю.О. Удосконалення обліку й аудиту основних засобів на прикладі ДП «Гірник» / Ю.О. Шуліка, О.Г. Лищенко // Держава та регіони: Економіка та підприємництво. – 2010. – №4. – с. 201-205.

References.

1. Butynets, F.F. (2005), *Audyt: Pidruchnyk dlia stud. vuziv spets. «Oblik i audyt»* [Audit: A textbook for students. high schools special. Accounting and Auditing], «Ruta», Zhytomyr, Ukraine, P. 512.
2. Hamova, O. V. Kozachok, I. A. and Maina, A. V. (2019), "Suggestions for improving the audit of fixed assets at an industrial enterprise", *Ekonomichna nauka*, vol. 2, pp.79-86.
3. Gamova, O., Kozachok, I. and Marchenko, O. S. (2018), "Formula accounting system and audit status and movement of fixed assets in the enterprise", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 1, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6058> (Accessed 13 Dec 2019).
4. Hutsalenko, L.V. Hloviuk, A.S. and Kovalchuk, I.V. (2017), "Organization of accounting and audit of fixed assets", *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 8, pp. 741-747.
5. Davydov, H. M. (2001), *Audyt: Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Audit: A Textbook for Students of Higher Education], Znannia, Kyiv, Ukraine, pp. 140-155.
6. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Beskosta, H.M. (2015), *Audyt: navch.metod. posibnyk* [Audit: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine, P. 184.
7. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Podmeshalska, Yu.V. (2016), *Zvitnist pidpriemstva: navchalno-metod. posibnyk* [Enterprise reporting: training method. manual], ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine, P. 194.
8. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Beskosta, H.M. (2015), *Orhanizatsiia i metodyka audytu: navch.metod. posibnyk* [Audit organization and methodology: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine, P.124.
9. Makarenko, A.P. and Kabanen, D.S. (2014), "Improvement of methodological approaches to the audit of the financial results of the enterprise", *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, issue 1 (8), vol. 2, pp. 88—95.
10. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. Podmeshalska, Yu.V. and Chakalova, N.S. (2018), *Bukhhalterskyi oblik: navch.-metod. posibnyk* [Accounting: teaching-method. manual], ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine, P.602.
11. Melikhova, T.O. and Nikolaienko, N.S. (2017) "The development of audit in inventory for improving financial security at the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 51—55.
12. Melikhova, T.O. and Burkova, O. (2012), "Development of a program for auditing the efficiency of use of fixed assets at the enterprise", *Ekonomichniy analiz*, vol. 11, part 4, pp. 257—264.
13. Melikhova, T.O. and Hamova, O.V. (2014), "Improvement of the method of financial analysis in accordance with the national regulation (standard) of accounting", *Mater. Mizhnar. nauk.prakt. konf.* [Proceedings of the International Scientific and Practical Conference], « Ukraine-Poland: Dialogue of Cultures in the Context of European Integration», 25—27 september 2014, ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine, pp. 219-221.
14. Melikhova, T.O. Hrechana, L.S. (2013), "Conceptual bases of the analysis of depreciation of fixed assets for increase of efficiency of activity of the enterprise", *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, vol. 1 (6), pp. 215-225.
15. Melikhova, T. and Herasymenko, Yu. (2018), "The development of a program audit of the receipt of fixed assets for raising the level of financial security at the enterprise", *Agrosvit*, vol. 24, pp. 46–53. DOI: 10.32702/2306-6792.2018.24.46
16. Melikhova, T.O. and Novosolova, K.O. (2012), "Improvement of Documentary Support of Audit of Payments with Reported Persons for the Purpose of Quality Audit", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, vol. 36, pp. 108-116.
17. Melikhova, T.O. and Vysochyna, V.V. (2018), "The development of program of auditing production costs to increase the financial security of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 69–75.
18. Cabinet of Ministers of Ukraine (2000), Accounting Standard (Standard) 7 "Fixed Assets", approved by the Ministry of Finance of Ukraine Order No. 92 dated April 27, 2000, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
19. Makarenko, A.P. Panchenko, O.M. Taratuta, L.V. Melikhova, T.O. and Pitsyna, L.A. (2011), *Teoriia i praktyka dokumentuvannia v obliku i audyti* [Theory and Practice of Documentation in Accounting and Auditing], part 2, ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine, P. 127.
20. Shulika, Yu.O. and Lyshchenko, O.H. (2010), "Improvement of accounting and audit of fixed assets on the example of Girnyk SE", *Derzhava ta rehiony: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, vol. 4, pp. 201-205.

Стаття надійшла до редакції 13.12.2019 р.